

ادعای طالبان را همان‌جا به عین دیدیم که می‌گفتند: «ما کشت خشخاش را کنترل کردیم و نمی‌گذاریم انجام بشود»؛ راست هم می‌گفتند. حداقل در مناطقی که ما دیدیم، به جایش کشت جایگزین و پنبه داشتند

بخشید، مناطقی که فرمودید قبل از کمال خان بود یا بعد از کمال خان؟

چهاربرجک که بالادست کمال خان محسوب می‌شود، قسمت‌هایی که از چغان سور بازدید کردیم، تحت تأثیر خاش رود است. چغان رود بیشتر تحت تأثیر خاش رود است تا هیرمند. دریای چغان سور از حرکت آب در رودخانه هیرمند به سمت ایران و بعد آبدار شدن رودخانه مشترک پریان است. قسمتی از چغان سور و هیرمند بر هم تأثیر دارند؛ ولی قسمت اعظم منطقه چغان سور از رود خاش رود تأثیر می‌گیرد. چهاربرجک هم که بالادست سد کمال خان است.

یک سؤال برایم پیش آمد؛ چغان سور بعد از سد بخش آباد است یا قبل از سد؟

نه، اصلاً آن سمت نیست. اگر از بخش آباد به سمت فرح‌آباد حرکت کنید، آورد و فراح‌رود را بخش آباد کنترل می‌کند؛ ولی چغان سور تقریباً شرق استان است؛ یعنی خود شهر زرنج است؛ سی کیلومتری شرق زرنج و حاشیه هامون افغانستان است. روز سوم هم ما به سمت هیرمند حرکت کردیم و مناطق مختلفی را در مسیر دیدیم که کشاورزی دارند. ضمن اینکه ادعای طالبان را همان‌جا به عین دیدیم که می‌گفتند: «ما کشت خشخاش را کنترل کردیم و نمی‌گذاریم انجام بشود»؛ راست هم می‌گفتند. حداقل در مناطقی که ما دیدیم، به جایش کشت جایگزین و پنبه داشتند. اما تمام این مناطق از آب چاه‌ها استفاده می‌کردند. حالا اینکه عمق چاه‌هایشان چقدر بود، خبر ندارم؛ اما مهم این بود که آنها هم از آب چاه استفاده می‌کردند. علائمش هم پنل‌های خورشیدی بود که سر مزارع وجود داشت. کاربرد آنها استفاده از برق این پنل‌ها برای پمپاژ آب بود. در مناطقی مثل ویریشک هم که در ادامه دشت خاش رود و دلارام است، قضیه همین بود. در ادامه ما از طریق بستر رودخانه نوزاد، به سمت موسی قلعه حرکت کردیم؛ منطقه‌ای در غرب سد کجک است با فاصله هفتاد کیلومتری، ولی تقریباً هم‌عرض سد کجک که یکی از مناطق بسیار آباد افغانستان است. مسیری که ما از طریق بستر رودخانه نوزاد به سمت موسی قلعه رفتیم، حدوداً دو سه ساعت طول کشید تا به مرکز رسیدیم. یک چیزی را عرض کنم: موسی قلعه یک منطقه کوهستانی است و رودخانه‌های فصلی آن به دلیل شیب زیادی که وجود دارد، طبیعی است که آب به صورت طولانی مدت در رودها وجود ندارد و سیلاب در بستر رودخانه دوام نمی‌آورد. قطعاً آب به سمت پایین دست حرکت می‌کند و مردم برای مدت کوتاهی آب دارند و از آن استفاده می‌کنند. این طبیعی است که بعداً به آب‌های زیرزمینی مراجعه کنند یا بندی برای نگهداری آب بزنند. رژیم این رودخانه‌ها هم رژیم سیلابی است؛ یعنی آب کوتاه مدت، حجیم و سریع‌گذر است که

